

Lisa B1 – Teabe edastamine

1.1 Üldsätted

Teabe edastamiseks on soovituslik kasutada valdkonna spetsiifilist AIXM 5.1 (või uuemat) andmevahetusmudelit või CSV andmeformaati.

1.2 Teabe edastamise vahendid

1.2.1 Teabe edastamiseks kasutatakse esmajärjekorras WFMi.

1.2.2 Olukorras, kus WFM ei tööta või sellele ei ole võimalik ligi pääseda, peab Teabe edastamiseks kasutama AIM veebilehel olevaid elektroonilisi edastusvorme.

1.2.3 Olukorras, kus edastamine WFMist ja AIM veebilehelt ei ole võimalik, tuleb Teave edastada vastavatel blankettidel (majandus- ja kommunikatsiooniministri 01.09.2009 määruse nr 87 „Aeronavigatsiooniteabe edastamise ja avaldamise kord ning nõuded aeronavigatsioonimõõdistustele“ lisad 1-4) ning saatma need e-posti teel:

- Püsiva iseloomuga Teabe korral: aip@eans.ee
- Ajutise iseloomuga Teabe korral: nof@eans.ee

1.2.4 Juhul, kui on vaja viivitamatut NOTAM teate väljastamist, on lubatud käesolevast korrast põhjendatud ulatuses kõrvale kalduda. Teabe koostaja peab edastama kogu tema kasutuses oleva asjakohase Teabe, mis peab olema piisav NOTAM teate koostamiseks, helistades Teenuse osutajale. Teabe koostaja peab tagama, et mistahes teave, mida NOTAM teate edastamise ajaks Teenuse osutajale ei olnud saadetud, tuleb saata niipea kui võimalik.

- Ajutise iseloomuga teave NOTAM-büroo telefoninumbrile: 671 0257 (kõned salvestatakse).

1.2.5 Teavitamaks lumest, jääst, lörtsist, härmatisest, seisvast veest või nendest tingimustest tulenevatest ohtlikest olukordadest lennuvälja liiklusalal, võib Teabe koostaja vastava teabe Teenuse osutajale edastada ka SARSYS infosüsteemi ja Teenuse osutaja vahelise IPsec VPN-ühenduse kaudu, kasutades SARSYS'i tarkvara (SNAp 2.0).

** SARSYS on Teabe koostajale kuuluv ja Teabe koostaja vastutusalas olev infosüsteem.*

1.3 Teabe edastamise kord

1.3.1 Üldised nõuded

1.3.1.1 Teabe koostaja on kohustatud koguma ja edastama Teavet, mis on sätestatud Euroopa Komisjoni rakendusmääruses (EL) 2017/373 ja riigisisestes õigusaktides, oma vastutusalas raames. Lisas C1 on toodud nimekiri AIP jaotistest, mida Teabe koostaja on kohustatud õigeaegselt ajakohastama.

- 1.3.1.2 Teabe muutmise nõude esitamiseks volitatud isikud on loetletud Lisas A1 Teabe edastamise eest vastutavate isikute loetelus.
- 1.3.1.3 Teabe koostaja, kes on volitatud edastama Teavet AIPis avaldamiseks, on kohustatud iga aasta esimeses kvartalis üle kontrollima enda vastutusalas oleva Teabe (vt Lisa C1), mis on avaldatud AIPis ja kinnitama selle õigsust saates teavituse Teenuse osutaja e-posti aadressile aip@eans.ee või toimima vastavalt alapeatükile 1.3.3.
- 1.3.1.4 E-posti teel Teabe edastamise puhul tohib Teabe koostaja edastada Teabe punktis 1.2.3. toodud kontaktaadressi(de)le.
- 1.3.1.5 Saades Teabe muutmise taotluse isikult, kellel puudub Teabe edastamise volitus või kes edastab Teabe, mis jääb tema volituse piiridest välja, lükkab Teenuse osutaja tagasi esitatud taotluse koos vastava põhjendusega ning lisaks teavitab asjaolust selle Teabe koostaja vastutavat isikut, kelle vastutusalasse Teave kuulub.
- 1.3.1.6 SARSYS süsteemi kaudu edastatava Teabe puhul tagab Teabe koostaja, et Teabe edastaja on Lisas A1 volitatud Teabe edastajate nimekirjas, kuna Teenuse osutajal puudub võimalus seda kontrollida. Vajadusel peab Teabe koostaja olema valmis esitama tõendusmaterjali esitatud Teabe metaandmete (vt Lisa D1) kohta Järelevalveasutusele.
- 1.3.1.7 Edastades Teabe muutmise taotluse WFMi või AIM veebilehe kaudu, ei pea seda eraldi digiallkirjastama.
- 1.3.1.8 Teabe edastamisel WFMi, AIM veebilehe ja e-posti kaudu saab Teabe koostaja lisada vajadusel digitaalselt allkirjastatud taotluse ja lisadokumendi(d).
- 1.3.1.9 Digitaalselt allkirjastatud Teabe taotluste korral peab digikonteiner sisaldama ainult ühte Teabe taotlust koos selle lisadega (AIP muudatus, AIP lisa, aeronavigatsiooniteabe ringkiri, NOTAM). Üks taotlus digikonteineri kohta tagab Teabe parema jälgitavuse (*traceability*) Teabe esitamise ja töötlemise protseduurides.
- 1.3.1.10 Lennuprotseduuri ja kaardi avaldamise puhul tuleb edastada Teenuse osutajale juba välja töötatud ja korrektselt vormistatud lennuprotseduur ja kaart.
- 1.3.1.11 Õhuruumi ja teiste suuremahuliste muudatuste puhul peab Teabe koostaja tähtaegade suhtes Teenuse osutajaga igal üksikjuhul eraldi kokku leppima.
- 1.3.1.12 Teenuse osutaja teavitab kõiki Teabe koostajaid AIM veebilehe uudise vahendusel, kui AIRAC muudatus on plaanis avaldada pikema tsükliga.
- 1.3.1.13 Teabe koostaja edastab Teenuse osutajale Teabe kohta võimalusel eelteavituse, mis sisaldab informatsiooni avaldatava Teabe kohta ning eeldatavat aega, millal Teave edastatakse või soovivat avaldamisaega.
- 1.3.1.14 Teabe koostaja järgib Teabe edastamisel selle avaldamise täpsusnõudeid (vt Lisa D1).
- 1.3.1.15 Teave tuleb edastada eesti või inglise keeles.
- 1.3.1.16 Teabe edastamise tähtajad järgmise aasta kohta avaldatakse igal aastal aeronavigatsiooniteabe edastamis-, avaldamis- ja jõustumiskuupäevi sisaldavas AIC-s ja [AIM](#) veebilehel.

1.3.2 Ajutise iseloomuga Teabe edastamine (NOTAM)

1.3.2.1 Teabe koostaja koostab ja edastab kogu Teabe kooskõlas järgmiste nõuetega:

- Teave peab sisaldama Teabe jõustumiskuupäeva ja kehtivusaja lõppu (kuupäev ja kellaaeg), kui see on määratud.
- Kellaaeg esitatakse UTC-ajas.
- Olukorras, kus NOTAM-teave taotlusel on kohe kehtiv, peab Teabe koostaja pärast Teabe esitamist kohe helistama Teenuse osutajale veendumaks, et Teave on kätte saadud.
- Kui ajutise kehtivusega Teabe kehtivuse lõppemise täpne kuupäev ei ole teada ja kasutatakse arvestuslikku kehtivusaega, tuleb kehtivusaja lõpu välja juures kasutada lisamärkust „EST“ (*estimated*). Teabe koostaja peab sellise Teabe regulaarselt üle vaatama ning edastama vajadusel muudatused enne arvestuslikku kehtivusaja lõppu Teenuse osutajale.
- Teave peab sisaldama vastavaid kohustuslikke metaandmeid (vt Lisa D1).
- Teave peab vastama esitatud Teabe avaldamise täpsusnõuetele (vt Lisa D1).
- Teave peab vastama andmekvaliteedi nõuetele (vt Lisa D1).

1.3.2.2 Teabe edastamisel WFM süsteemis toimub Teabe koostaja ja Teenuse osutaja teavitamine süsteemi ja e-posti kaudu.

1.3.2.3 Kui Teabe koostajal on kahtlus, et avaldamise teavitus pole õigeaegselt laekunud (ta pole saanud koopiat väljastatud NOTAMist), peab Teabe koostaja telefoni teel kontrollima üle Teabe kohale jõudmise.

1.3.2.4 Juhul, kui Teabe koostaja poolt Teenuse osutajale edastatud teave ei ole mingil põhjusel nõuetele vastav, see tähendab Teave on puudulik, ebapiisav või sisaldab ebakvaliteetseid andmeid, teavitab Teenuse osutaja sellest viivitamata Teabe koostajat telefoni teel ja elektroonselt WFM süsteemi kaudu, see tähendab lükkab edastatud Teabe tagasi, loetledes ühtlasi Teabe tagasilükkamise põhjused ning annab võimalusel juhised vajalikeks parandustegevusteks.

1.3.2.5 Juhul, kui Teabe koostaja avastab, et on edastanud nõuetele mittevastava Teabe, peab ta sellest viivitamatult teavitama Teenuse osutajat telefoni teel ning edastama korrektse Teabe.

1.3.2.6 Juhul, kui tekkinud eksimuse põhjuseks oli Teenuse osutaja poolne Teabe ebakorrektne või ekslik tõlgendamine, peab Teenuse osutaja tegema vajalikud parandused kohe pärast eksimuse ilmsiks tulekut ning teavitama NOTAMi parandamisest Teabe koostajat.

1.3.2.7 Teenuse osutaja registreerib WFMi kõik ajutise Teabe taotlustega seotud vead. Seda infot kasutatakse hiljem aastaaruannete koostamisel ja aruanded edastatakse Teabe koostajale tutvumiseks.

1.3.2.8 NOTAM teadete väljastamiseks Teenuse osutaja poolt ei ole Järelevalveasutuse eelnevat kinnitust vaja (välja arvatud õigusaktidest tulenevatel juhtudel, vt Vabariigi Valitsuse 18.07.2000 määrust nr 240 „Eesti õhuruumi kasutamine ja lennuliikluse teenindamine Tallinna lennuinfopiirkonnas“).

- 1.3.2.9 Lennutegevust piiravate alade, kaasa arvatud ajutiste alade, kehtestamisel peab nende alade kõrgused esitama kõrgusena keskmisest merepinnast (AMSL) või lennutasandites (FL). AMSL korral võib lisainformatsioonina esitada kõrguse ka kõrgusena maapinnast (AGL).
- 1.3.2.10 Takistuste korral peab takistuse kõrgus olema esitatud AMSLina.
- 1.3.2.11 NOTAMit, mille kehtivusaja lõppu märgitakse lühend PERM (*permanent*), loetakse püsiva iseloomuga Teabeks. PERM NOTAMit võivad edastada ainult püsiva iseloomuga Teabe edastamise volitusega Teabe edastajad.

1.3.3 Püsiva iseloomuga Teabe edastamine (AIP muudatus, AIP lisa, aeronavigatsiooniteabe ringkiri, PERM NOTAM)

- 1.3.3.1 Teabe koostaja võib soovi korral edastada palve talle omistatud AIP jaotise viimati ajakohastatud tekstifaili või AIP lisa kavandi tekstifaili saamiseks, et teha vajalikud parandused ja sisestused otse failis *Track Changes* funktsiooniga, lihtsustamaks Teenuse osutaja töökoormust ja vältimaks vigade tekke võimalust.
- 1.3.3.2 Teabe koostaja koostab ja edastab kogu Teabe kooskõlas järgmiste nõuetega:
- Teave peab sisaldama Teabe jõustumiskuupäeva ja ajutise Teabe puhul kehtivusaja lõppu (kuupäev ja kellaaeg), kui see on määratud.
 - Kui ajutise iseloomuga (AIP SUPis avaldatav) Teabe kehtivuse lõppemise täpne kuupäev ei ole teada ja Teabe kehtivusaeg on märgitud arvestuslikuna, tuleb kehtivusaja lõpu välja juures kasutada lisamärkust „EST“ (estimated). Teabe koostaja peab sellise Teabe regulaarselt üle vaatama ning edastama vajadusel muudatused Teenuse osutajale.
 - Teave peab sisaldama vastavaid kohustuslikke metaandmeid (vt Lisa D1).
 - Teave peab vastama esitatud Teabe avaldamise täpsusnõuetele (vt Lisa D1).
 - Teave peab vastama andmekvaliteedi nõuetele (vt Lisa D1).
- 1.3.3.3 Teabe edastamisel WFM süsteemis toimub Teabe koostaja ja Teenuse osutaja teavitamine süsteemi ja e-kirjade kaudu.
- 1.3.3.4 Teabe laekumisel AIM veebilehelt või e-posti teel teavitab Teenuse osutaja pärast Teabe kättesaamist sellest elektroonselt Teabe koostajat.
- 1.3.3.5 Juhul, kui Teabe koostaja poolt Teenuse osutajale edastatud Teave ei ole mingil põhjusel nõuetele vastav, see tähendab Teave on puudulik, ebapiisav või sisaldab ebakvaliteetseid andmeid, teavitab Teenuse osutaja sellest Teabe koostajat WFM süsteemi siseselt või e-posti teel, see tähendab lükkab edastatud Teabe tagasi täiendamiseks, loetledes ühtlasi Teabe tagasilükkamise põhjused ning annab võimalusel juhised vajalikeks parandustegevusteks.
- 1.3.3.6 Teenuse osutaja teavitab Järelevalveasutust laekunud Teabest neljandal (4) kalendripäeval pärast Teabe edastamise tähtaja möödumist edastades planeeritava AIP muudatuse ja kavandiga seotud kuupäevad ning laekunud muudatusettepanekud.

- 1.3.3.7 Järelevalveasutus teavitab Teenuse osutajat viie (5) tööpäeva jooksul WFMi kaudu või e-posti teel oma nõusolekust avaldada Teave planeeritud lennundusteabe tootena. Keeldumise korral teavitab Järelevalveasutus viie (5) tööpäeva jooksul WFMi kaudu või e-posti teel Teenuse osutajat tagasilükkamise põhjus(t)est.
- 1.3.3.8 Juhul, kui Teabe koostaja esitatud Teabes ilmnevad vead ning neid ei saa likvideerida kokkulepitud aja jooksul, lükkub vastava muudatuse avaldamine edasi täiendavalt kokkulepitud uuele avaldamis- ja jõustumistähtajale.
- 1.3.3.9 Teabe koostaja peab likvideerima puudused Teenuse osutajaga kokkulepitud aja jooksul, kuid mitte hiljem kui viie (5) tööpäeva jooksul arvates puudustest teavitamise päevast.
- 1.3.3.10 Juhul, kui Teabe koostaja on avastanud, et on edastanud nõuetele mittevastava Teabe, peab ta sellest viivitamatult teavitama Teenuse osutajat ning edastama korrektse Teabe. Ühtlasi lepitakse kokku Teabe avaldamisega seotud küsimustes, võttes arvesse eelnevalt kindlaksmääratud avaldamise kuupäeva.
- 1.3.3.11 Juhul, kui tekkinud eksimuse põhjuseks oli Teenuse osutaja poolne Teabe ebakorrektne või ekslik tõlgendamine, peab Teenuse osutaja tegema vajalikud parandused selliselt, et oleks võimalik pidada kinni eelnevalt kindlaksmääratud avaldamise kuupäevast.
- 1.3.3.12 Teenuse osutaja registreerib veateavitused pärast nende laekumist. Veateavitusi kasutatakse hiljem aastaaruannete koostamisel ja aruanded edastatakse Teabe koostajatele tutvumiseks.
- 1.3.3.13 Peale Teabe avaldamise kinnituse saamist Järelevalveasutuselt, sisestab Teenuse osutaja Teabe selleks ette nähtud infosüsteemidesse.
- 1.3.3.14 Juhul, kui punktis 1.3.3.13 nimetatud infosüsteem avastab sisestatud Teabes vea, parandab Teenuse osutaja leitud vea või teavitab Teabe koostajat, kes parandab vea Teabes ning edastab parandatud Teabe Teenuse osutajale eespool kirjeldatud viisil ja kujul.
- 1.3.3.15 Teenuse osutaja on kohustatud pärast avaldamisele kuuluva Teabe kättesaamist algselt töötleva laekunud Teabe ja valmistama ette Teabe lähtudes juhenddokumentidest (vt Lisa E1), ning edastama kavandi Teabe koostajale kontrollimiseks WFM-i kaudu.
- 1.3.3.16 Teabe koostaja on kohustatud andma kokkulepitud aja jooksul tagasisidet Teenuse osutajale Teabe korrektsuse ja õigsuse osas. Kui Teabe koostaja avastab nõuetele mittevastavuse või vigase Teabe, peab ta sellest kohe teavitama Teenuse osutajat ja edastama korrektse Teabe. Teenuse osutaja teeb vajalikud parandused selliselt, et oleks võimalik pidada kinni eelnevalt kindlaksmääratud avaldamise kuupäevast.
- 1.3.3.17 Teave edastatakse WFM-is Järelevalveasutusele kinnitamiseks automaatselt pärast seda, kui Teabe koostaja on sellele andnud oma kinnituse.
- 1.3.3.18 Juhul, kui Järelevalveasutus Teavet ei kinnita, teavitab ta Teenuse osutajat tagasilükkamise põhjus(t)est. Teenuse osutaja lepib Järelevalveasutusega kokku, millised muudatused või parandused on vajalikud kinnituse saamiseks. Samal ajal teavitab Teenuse osutaja puudustest ka Teabe koostajat ning pärast kokkulepitud muudatuste tegemist koostab Teenuse osutaja Teabe uue kavandi, mille edastab uuesti WFM-is Teabe koostajale ja Järelevalveasutusele kinnitamiseks.

- 1.3.3.19 Kui Järelevalveasutus on Teabe heaks kiitnud, avaldab Teenuse osutaja Teabe lõppversiooni vastavalt kindlaksmääratud ajakavale (nt AIRAC tsükkel).